

K43350-1

K43350-1

Kaustikus on 194 lk

PEDAGOGIKA
ARHIIVMUSEUM
FOND K43350-1

Kodutütarde Lahu rühma

II salga

Päevik

II salk.

- 1° Helmi Tõnissoo.
- 2° Ene Kluband.
- 3° Ellen Likkimäe.
- 4° Elvi Likkimäe.
- 5° Hilja Hindrekus.
- 6° Leida Kerge.
- 7° Ise Villberg.

Kotkamark.

See oli laupäeval 11. XII 37.
kui meie rühm 17 ko-
ditutart oli jälle koos.
Koonduse alustas rüh-
majuh, lipu tervitusega. Sellele järg-
nes puhtuse kontroll. Oi, seda hür-
mu küll süs, mis oli! Kõik puhas-
tasid rutuga oma küünealuseid,
kuda nad aga said, kuid süski di-
mõnel mustad. Kahel või kolmel
olid käed mustad. Neid saatis rüh-
majuh puhtaks pesema. Ill'nul
oli ka hirm suur, sest mul oli nü-
sugune tundmus, et minul saade-

-5-

takse ka pesema. Aga seda ei juhtunud, mina puhastasin omal kutuga ära. Siis pääsesin mina sellist karikast mööda. Siis rühma juht käskis kõiki meid lauda minna, ning siis algas salga juht kõnet. Ta seletas kõik kotkamärgist. Nüüd hakkas meie häest küsima kotkamärgi kirjeldust. Küsis minu käest, mis on kotka hõlmas. Ma mõtlesin, et ei tea mis sääl nüüd peaks olema. Viimaks sain teada, et lülia õis. Ta küsis palju, palju muud, kuid mina ei teadnud sest midagi. Pärast sain ikka aru ja nüüd tean kõiki. Kõne lõpetamisel alustasime ühte mängu. Kinnast hakati loopima. Oh, seda rõõmu ja nalja nüüd mis oli! Kõik naersid. Ma naersin kas või mine lõhki naerust. Ei teadnud mis nüsugune mäng on. Viimaks lõpetasime sellegi ära ja algasime ühte teist mängu. See oli veel huvitavam. Nü moodi sai teisi tüs-

Mälestusi koonoluselt.

Nagu välk läbis meie, kodutütarde salka, et laupäeval 18 detsembril 1937 aastal on kodutütarde tüne töökoondus.

Hoolduse avas koosolekujuhataja kirjutusega ja meie laulsime laulu: Eestimaa, mu isamaa...

Laulu lõppedes ootasime meie kõik suure püüanusega, mis mind sellele järgneb. Värsti oligi meie ootusel lõpp. Salga juht kontrollis meie kõvade ja käte puhast. Käite olime vaikesid na-

gu hiired ja ootasime, kellele äldakse must ja kes saadetakse pesema.

Vanematest läks see kari- kas määda, kuid üks nooremast salgast saadeti kõrvu pesema. Ta pesi teises klassis kõrvad puhtaks ja võis siis jälle meile koondusest osa võtta.

Siis andis salgajuhk sõna Eluile, kes pidi meile epe- tama laulu: elas metsas muti- onu... Siis olime seda juba mi- tu korda läbi laulnud, andis salgajuhk sõna Ellenile, kes rää- kis meile rõivastusest. Siis see oli meil selge, tänas salgajuhk referenti ja andis sõna Eluile, kes rääkis meile ametite eraldusmärke- kidest. Varsti lõpetas Elu oma kõ- ne ja salgajuhk tänas teda sel- gitava. Aitäh eest.

Aeg möödus kiiresti. Olleie

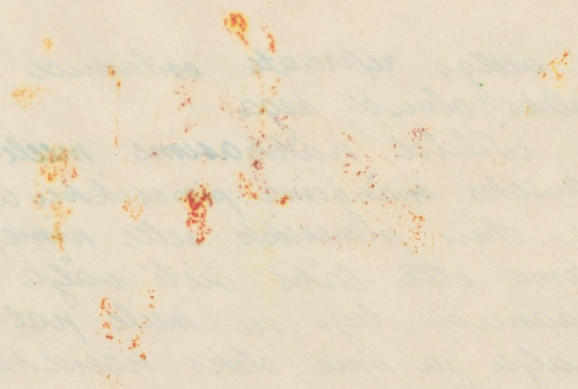
oleks veelgi referaate esitanud
kui oleks olnud aega.

Õnnid hakkasime meele-
lahutuseks mängima pimesikke is-
tukses. Kõik pimesikk selle nime,
kes tema ette läks õieti välja
ei saanud, tegi see meile pal-
ju nalja ja meie oleks naend kas
või lõhki.

Teagi lõpetasime sellemän-
gu ja alustasime uut. Selle nimi
oli lind lendab.

Vaosti lõpetasime sellegi
mängu ja alustasime jälle uut.
Õnnelt minu laul on mere pääl.
Õnnid lõpetasime sellegi mängu
ja rühmajuhht lõpetas kaasaleku
lipu tervitusega ja meie laulsime:
Eestimaa, mu isamaa...

Kirjeldisi' koondiselt.
 See oli laupäev, kui mul
 kui mul, oli kodutütarde koon-
 dis. Koondisest võtsid osa kõik
 teise salga kodutütred. Koon-
 disse avas salga juht, sõnadega:
 oleme kodutütred. . .

Sis järgnes puhtuse
 kontroll. Kõik olid ärevil ja

ootasid suure huvi ga, mida
su salgaj'ult küll vaatab.
Kui kõik olime rivis, v'äljus sal-
gaj'uh' suust sõna, et mina
vaatan järele tü kõrva ole
puhtuse.

Kõige ennem vaatas El-
vil, siis minul, ja nõnda ik-
ka edasi. Mitte ühtegi ei saat-
nud salgaj'ult kõrva pesema,
sest meie olime juba suuremad
ja peame ise endi est hoo-
litsema.

Lõppes puhtuse kontroll,
andis salgaj'ult sõna mi-
nule maakondade ja maa-
kanna-linnade nimede sel-

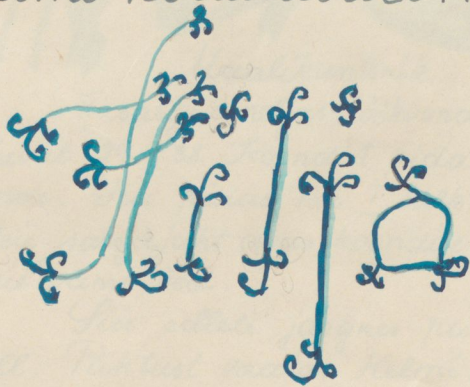
gitamiseks. See oli kõigil enam-
jagu arusaadav, ainult Ilse
ei saanud aru. Kui mina
olin läpetanud, andis sal-
gaüht sõna teistele uhver-
tidele.

Kui olid kõik juha
ära selgitatud, siis algas
mäng. Mängu juhatajaks
oli Ellen. Ja mängu nimi oli
kaks pimedat ja üks nägi
ja. Seda müü kaua aega
ei mänginud.

Varsti alustasime laulu. ja
laulu juhatajaks oli Elvi.
Õppisime selgeks elas metsas
mutiõnu... kolmanda ja nel
janda salmi.

Lüs lõpetas salga-
juht koonolise, sõnadega:
oleme kodututuel...

Maalikuntsnik.

II salga neljas töökoondis oli laupäeval 29. I 38. Koondist pidasime põraste tunde. Siis pidas ka I salg koondist. Meie salgajuhht avas koondise sõnadega: meie oleme õed.

Siis sellele järgnes puhtuse kontroll. Puhtust vaatas Helmi. Ta ei vaadanudki muud, kui päid, kas nad on ka siledad. Juba enne koondist silusime kõik päid, ka Helmigi tegi sedasama. Kui vaadati, ei olnud

Maalikuntnik
 11. saj. 12. saj. 13. saj. 14. saj. 15. saj. 16. saj. 17. saj. 18. saj. 19. saj. 20. saj.
 1. saj. 2. saj. 3. saj. 4. saj. 5. saj. 6. saj. 7. saj. 8. saj. 9. saj. 10. saj.
 11. saj. 12. saj. 13. saj. 14. saj. 15. saj. 16. saj. 17. saj. 18. saj. 19. saj. 20. saj.
 1. saj. 2. saj. 3. saj. 4. saj. 5. saj. 6. saj. 7. saj. 8. saj. 9. saj. 10. saj.
 11. saj. 12. saj. 13. saj. 14. saj. 15. saj. 16. saj. 17. saj. 18. saj. 19. saj. 20. saj.

kellelgi pead sasis.

Pärast seda andis ta sõna Hil
 jale maalikuntniku selgitamiseks. Suu-
 rim kujur oli Johann Köler. Ta sündis
 Suur-Jaanis ja suri 25 apr. 1899a. Mäe-
 ti Suur-Jaani kalmistule. Siis õpetati ka
 teisi väiksemaid maalikuntnikke: Jaan
 Vahtra — pärit Võrumaalt. Amandus
 Adamson, Ants Laitman — Saare-
 maalt.

Kui Hilja oli juba ära need
 selgitanud, siis hakkas ta küsima.
 Minul jäid nad oma teada päris häs-
 ti meelde ja teistel nii samuti. Ainult
 Elsel ei jäänud nad heasti meelde.
 Varsti lõpetas ta teoreetilise osa ja r.

lele järgnes meelalahutus.

Esimene oli laul: elas metsas mu-
tionu, viimaste salvide õpeta-
miseks. Selle juhatajaks olin mina.
Laulsime paarkorola kaks salmi üle,
siis läksin I salgale seda sama lau-
lu õpetama. Neile õpetasin ka kaks sal-
mi selgeks, siis sellega olid need kuus
salmi läbi, ja sellel laulul ka lõpp.

Kui läksin oma salga juurde ta-
gasi oli Leida juba laulu õpetamas: kau-
histagem Eesti kujud lõpuni. Kui
sain oma kohale, lasi ta mind viimast
salmi laulda. Läks läbi, mul oli see viis
enne juba selge. Tealt laulu algasime
mängu. Sel mängul oli neli küsimust:
kust sa tuled, kuhu lähed, mis su ni-
mi, mida müüid. Seda mängu ei män-
ginud me kuigi kaua.

Tärsast seda hakati vana korda-
ma. Hilja küsis maakondade linnu.
Müil kõigil olid selged, ainult Iksel ei
olnud veel selged. Siis küsis Erene Ees-

ti lipu värvide tähendust ja lipu õiget, värvide õiget järjekorda. Need olid ka meil kõigile selged.

Nüüd lõpetati see töökoondis sõprusringiga. Galga-juht käskis meid minna poolringi. Silmapilk olime paigal. Nüüd astus Helmi meie ette ja ütles ühe seaduse: kodututart võib usaldada. Siis sirutas ta vasaku käe välja ja meie panime oma vasakud käed tema käe peale, siis pani ta veel kätelhunniku peale oma parema käe ja siis ütlesime selle seaduse korruga. Nüi möödus see neljas töökoondis.

Elvi.

Mida jäi meelde koondiselt.

II salga kodutütarde viies koondis peeti kolmapäeval. Salgajuht arvas koondise sõprusringiga, kus salgajuht sirutas pahema käe ja ütles ühe seaduse, nimelt: „kodutütar armastab oma kodu ja on ustav isamaale!“ Meie ütlesime seda kõik koaris järele. Nüüd käskis salgajuht rüüminna ja tuli puhtust kontroll.

Kõik seisis rüümis sirged ja ootasid, mida see salgajuht nüüd vaatab. Ta vaatas meie rüütepuktuist, kuid need olid meil kõigil puhtad.

Salgajuht andis sõna minule küsimiseks, rühmavanema, rühmajuhhi j.n.e nime

sid, ning salga liikmete asukohti ja nende nimesid. Need olid nendel kõik juba teada.

Küüd asus salgajüht ise meilt küsima lähemaid poltsei-jäskkondi, punaseristi-asukohti, tulekahju - teadeande kohti, jne. Ka need olid meil enam jägu kõik teada.

Peale selle algas mäng: „kui sa tulled? Mis su nimi? Mida müüd? Kuhu lähed?“ See mäng läks libedasti ja seepärast ei mänginud meie seda kuigi kaua, vaid lõpetasime kõhe.

Sis asus Elvi Murti-onu laulu viimaseid salme õpetama. Lasi siis mõnda laulda ja mõnd sõnu lugeda. Küüd need olid meil selged, sest meie olime neid küll juba õppinud.

Küüd tuli teise laulu õpetaja, Leida Temagi õpetas, kaunistagem Eesti kujud..... — viimaseid salme. Lasi siis salvide viisi laulda ja otsast peale sõnu lugeda.

Asus uuesti salgajüht küsima, d missugust kaalarätisidet keegi tahab? Tõga

üks tahtis isemoodi ja seprärast ei tulnudki
meil õiget sotti;— jäeti see asi järgmiseks
korraks hästi järel mõelda.

Nüüd lõpetas salgayüht töökoandise,
jällegi sõprusringiga!

Ellen.

Kaupäeval 5. II 38. oli meil
töökoondis. Koondise avastas salgajuhht
sõnadega, olime öed,...

Sellele järgnes puhtuse kont-
roll. Küll meie olime siis hirmu ja
ähmi täis, et ei tea mis nüüd meil
järgi vaadatakse. Nüümaks ütles ta,
et vaatab meil jalgade puhtust.
Meil oli kõigil puhtad. Siis käskis
salgajuhht meid lauda istuda.

Nüüd võttis kõnet Hilja. Tema rääkis, et meie peame oma naabripere naisel elulugu teadma. Üheski ei teadnud millal on tema naabripere naine sündinud. Siis hakkis ta järgmiseks koonduseks järgi küsida tema naabripere naisel eluloo ja sündimise aja.

Selle järgi hakkas Eene üldtoost rääkima. Et meie peame lillesi oskama istutada. Esimene lillekast oli suur 20 x 30 ja kõrgus 8 cm. Teise kasti suurus 30 x 40 ja kõrgus 10 cm. Mul hästi ei jäänud meelde aga ikka natuke järele ka. Võrsti

aga lõpetas ta selle ära ja salga-
juht tõinas teda huvitava referaa-
di eest.

Nüüd, algas Elvi laulu õpe-
tamiist, mu isamaa armas, ... laul-
sime korra üle ja siis pidiin mina
üksi laulma, aga ma ei saanud
kohe hakata, sellepärast, lasti Hil-
ja't enne laulda. Nii siis laulsin
ka mina pärast. Ta käskis meid
tulvaks koonduseks viisi selgeks
õppitada, ka neil sõnad, kes ei
laula ka.

Teagi hakkasin mina mängu
õpetama, selle mängu nimi oli
värw. Seda juba mõistsid teised
kodutütred enne vast, kui mina
neid õpetama hakkasin. Ellen
valisime vanapaganaks, õene
ingliks ja mina olin peremees. Mi-
na panin üljäänuid värvi ni-
med ja siis algaski ostmine. Sai
päris nalja kohe! Vanapagan

ei saanud rohkem värve kui ainult
 ühe, ingel sai kõik omale. Nüü siis
 lõpetasin sellegi mängu ja salga-
 juht lõpetas töökoondise sõnadega
 jaame üdedeks,

Leida.

in a small garden near the house
the first of the small blue
flowers were seen in the
first of the small blue
flowers were seen in the

Jälle koonolusel...

Kolmapäeval, see oli 8 veebruaril kui oli jälle kodutütarde koonolus. Koos oli kuus kodutütart kuna üks puudus.

Koosoleku avas salgajuht poolringiga. Siis vaatas ta ühis mee käe puhtust. Sel viisil kontroll oli läbi viidud andis salgajuht sõna hiljale kodumaa linnale refereerimiseks. Esimene linn, mida ta nimetas oli rasvati hane. Eelasi rääkis hilja, et rasvati hase selg on rohkekas, rinnad ja kõhuselg punane,

Pealagi ja kurgualune must. Toiduks
tarvitavad rasvatihased putukaid,
magedat rasva ja päevalille seem-
neid. Suvel elavad nad metsades
ning talvel hulguvad majade üm-
ber. Eelil on kõlav hääl.

Teine lind oli leuik. Isalevikese
pea on must ja rind punane. Ma-

leuikesel aga rind pruunikas-hall.
leuikesel elavad kuuse- ja segamet-
sades. kuid armastavad ka elada
parkides.

leuikesel aga rind pruunikas-hall.
leuikesel elavad kuuse- ja segamet-
sades. kuid armastavad ka elada
parkides.

leuikesel aga rind pruunikas-hall.
leuikesel elavad kuuse- ja segamet-
sades. kuid armastavad ka elada
parkides.

Tealmas lind oli koduvarb-
lane. Temal on pruunikas-hall su-
lestik. Tealagi hall, põsed helelamad.
Elutsel igal pool. Põitseb aastas 2-3
korda. Pesa ehitab müüri õõnde, puu
õõnde, katuse alla või röövib endale
kaldnoka või pääsukese elamu. Toi-
tub putukatest ja tõukudest.

esljas lind oli sookurg. Temal
on mustad jalad. Suured noosuled.
Toitub rohust, marjadest, kornadest
ja putukatest. Armastab teri ja her-
neid. Pesa ehitab soosaarele.

Süüd lõpetas Hilja oma refe-
raadi ja salgajult tänas teda. Sias
andis ta sõna leidale, kes refereeris
ka lindudest. Esimene lind, keda ta
nimetas oli kuldnokk. Isakuldnokk on
kevadl must. Sinililla või rohkeka

metall lätikega. Sõkk on kollane. Jalad pruunikas punased. Mune 6-7 muna. Lügisele rändavad Põhja-Aafrikasse, suurem osa aga jääb Euroopa lõuna poolsaartele Hispaania, Itaalia ja Kreeka maale.

Teine linn oli põldlõoke. Iluvalt poolt on ta kahvatu punakas pruunikarva. Alt valkjās, tumedate laigakestest ja täppidega. Mune 4-5 muna. Terasööja linn.

Kõlmas oli tutt lõoke. Tuma on põldlõokese sarnane, kuid natuke suurem. Lõuna-Venemaal on neid rohkesti.

Aljas oli nõmmelõoke. Välimuselt sarnane põldlõokesele. Lahtu lähel põldlõokesest laia, heleda vöödi poolest mis üle mõlema silma lähel ringina ümber pea ülemise osa.

Lis andis salga juht sõna hiljale laulu õpetamiseks. See laul algas sõnadega äitse maa ja muha meri. See laul oli mul juba ennegi selge

ja sellepärast ei laulnudki teda
enam palja. Kui laul oli lõppe-
nud, andis salga juht sõna minule
mängu õpetamiseks. Selle mängu ni-
mi oli Aadamal oli suitsu palga...
Seeigi mäng oli neil juba ennem
selge ning oskavida mängida. Peagi
lõpetasime mängu. Siis käsutas sal-
ga juht meid poolringi ning ütleri-
me järgmised sõnad: kodutütar au-
aus, karske, südamlik ja elurõõmus,
puhas mõttes, sõnas ja teos. Kui möö-
dus seegi koondus.

~~Elu~~

Korraldamine.
Rühmakoondis oli laupäeval 12. II 1938 a. Koos.

olise avaris ühmgüht sõprusringiga. Siis algas
puhtuse kontroll. Puhtust kontrollis Hilja. Ta kasutas
kõik riide ja vaatas müükori. Kõigil olid kõvad puht-
tad. Kõik kasutas meid pühkides. Kui olime pühki-
des, käskis Hilja meid kõiki taha paremad jalad lah-
ti. Kõik tegime seda, nüüd vaatas tema müüjalgi.
Need olid mõnel mustad. Täiesti jalgade vaatamist,
vaatas Hilja meid pesude puhtust, ka need olid mõ-
nel mustad. Nüüd oli puhtusekontroll läbi.

Ei läinud kaua aega, kui Elvi oli es ja küsis
meie käest avaris azje nimelt ammeti valdusmärke.
Esimene küsimus oli mitu märki on salgojühil? j.n. e.
Siis lõpetas Elvi oma küsimise. Sellele järgnes Hilja. Ta
ma küsis kolkamärgi kirjeldust. Aga sedagi ei võetud
kaua, sest oli kõigil selge. Nü lõppus tioritiline osa.

Nüüd anti sõna Elvile laulu õpetamiseks. Selle-
aega läks sellega, siis lõpetas Elvi ja algas Lida.

Tunne laulu õpetamisel oli väike vahet. See tuli sellest, et i salgest segas keegi vahet ja see võttis rohkelt aega ning sellest ei tulnud välja enam midagi. Nüüd hakkasime mängima esimene mäng oli pimesikk istudes, seda juhatas Helga. Selle mängu lõpetasime ruttu. Siis hakkasime teist mängu mängima selle juhataja oli Ellen. Mängu nimi oli kaks pimedat ja üks nägija. Kõik seisime ringis, peale kolme, need läksid sisse Helga, Erene olid pimedad ja Liule nägija. Kõik nad ajasid liule taga, aga ei saanud kätte, viimaks meti said. Mäng lõpetati mäng.

Kõik istusid ringi ja rühmajuhid algas küsimustega. Esimene küsimus oli aegkaja nime küsimus ja nimiks said Hulgavõd tähekesed. Siis oli eksami küsimus i ja i salgal. j. n. e.

Siis lõpetas rühmajuhid töökoondise sõpruse ringiga.

Helmi

Haavadeist.

Töökoondis oli nüüd jälle esmaspäev. Salgajuhht Helmi alustas koondist sõprusringiga. Ta ütles ühe seaduse: et kodutütart võib usaldada. Sellele järgnes puhtuskontroll. Seda vaatas Helmi. Ta vaatas pesudepuhtust. Kõigil olid puhtad. Nüüd tuli jutt haavadeist. Seda rääkis Helmi. Mulle jäi ainult nii palju meelde, mida ma allpool nüüd siin kirjutan.

Haava ümbrust võib puhastada 70% püritusega või pensilniga. Haav on väike ja pinnaline, siis tuleb joodlinktuuriga määrida. Kui haav on suurem ja vajab õmblemist, ei ole soovitatav teda määrida joodiga.

joot teel haava servad abrakse ja takistab kinni õmblemist. Kui haav on mõni päev vana ja on mädamaläinud, tuleb seda puhastada 70% püritusega või 5%-lise vesiniku ülihapnikuga. Mädanemale haavale ei tohi mingil tingimusel jooti peale panna. Seda soovitatakse kõigile, kes seda loevad ja aru tahavad saada. Jah!

Rohkem sellest enam mul meelde ei jäänud. Neid „asju“ oli palju ja nüüd tuleb igast ühest natuke kirjutada. Eks ole! Noh! Nüüd tuleb sidumisest. Haava tuleb siduda pehme parliga või linasrüidega. Räägiti ka lignüünist vatist, aga need ei jäänud mul meelde. Aga põletamisest jäi rohkem.

Põletushaavu on kolme selti: 1) kergepõletuses on nahapõletus, 2) keskmine on villid, 3) on raske, kus on söetumine. Põletatud kohale tuleb panna linaseemneõli.

või lubjaveesegu. Tellerama seguga tuleb side läbi imbutada ja haavale panna ja sellele kord vatti või ligniini ja siis kinni siduda. Enne kui valada lubjavee segu või linaxemneoli, tuleb valada haavale külma vett. See paneb seisu põletamise edasi arenemise. Kui aga linaxemneoli või lubjaveesegu ei ole, võib muud peale panna. Näiteks: pähklioli, oliivioli, mandlioli, rasva, vaseliini, koort, magedat võid, toorest kana munavalku või lihtsalt seepi. Hea seegi natuke pange kõrva taha, mida kirjutasin!

Pärast seda hakkasin mina raamatust refereerima Hilja cest. Gest Hilja puudus sel koondiselt. Mürgitushaavad. Mürgitatud haavad võivad tulla ussihammustusel, marutõbise looma, mürgiste putukate hammustamise puhul. Rästik on mürGINE. Rästik — mürgitu. Marutõbiste loomade hammustatu tuleb kohe kürel

korral saata Tartu Pasteuri intituuti.
 Hammustuse kohale tuleb piirituse komp-
 ress panna 60-70%-line. Nüüd seega
 lõppes refereerimine haavadest. Sellele
 järgnes meelelahutus lauluna. Laulu
 õpetaja oli Leida. Ta õpetas kevadepidu.
 Kirjutan siis ka järgmised salmid ja
 sõnad:

Elagu kõik me armsamad
 aasad,
 ela, ning õitse armas ko-
 dumaa.
 Vennad, õed, välja vainu-
 dele,
 lippude ja lahke laulu-
 ga!

Mäed ja metsad, orud ja ojad,
 linnuadki hele häälega!
 Hõisake ühes mängumeeste pillid
 Ela, õitse armas kodumaa!

Lindude koorid lahkesti
 laulvad.

Kevade rõõmu tunneb ired

Pellimängu kõlab igal väinul
Kevadpidu on ju täies hoos!
Kui laul oli juba selge, hak-
kasime mängima helmi juhatusel: me
läheme rüüst löikama..... See
mäng oli kõigile selge ja sellepärast ei
mänginud me seda kaua. Koke lõpe-
tati kaheksa töökoondis

Elvi.

Taskesti valmistamine.
Täna sel töökoondise algas hilja.
Kõige pealt kontrollis jalgade puhtust
kõigil olid jalad puhtad. Siis jälle kont-
rollis supiteetmist, Suppi valmistatakse ai-
kult kahust juurviljast. Eene alustas
süs on väärkinnise sukanõlvumiseed.

Enne lõpetas, siis oma käni. Siis al-
gas koki ruttu süümajutt Päja oma rää-
kimist peale. Küsidas tuleb töitusi kan-
da, lauale. Enne kui on lina laual tuleb
panna supitaldrek praet taldreku peale.
Siis kõige lõpp õpetas Ellen mängu e-
dasi, istudes. Sellega lõpetas Päja tänase
süüksanda töökoonduse.

Li.

Meie pidulik koondis oli kol-
mapäeval 23. II 38. Siis andsime
endi töötuse. Ja just meie töötuse ka-
ras oli need, mida ma allpool nime-
tan.

Ruumi marssisime muusika
saatel, ja see marssimine oli just
paarides. Kohale jõudes oli veel pai-
gal marssimine. Siis mina ütlesin
liputamisest ja kõik suunasid känd

ukse poole kust lipp nähtavale tuli.
Lipu kandjaks oli Ihe ja saatjad
olid Lida ja Ellen, ka nemad tulid
marssides ruumi. Siis laulsime ühise
laulu „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“
Laulu lõppedes kuulutas rühmava-
hem piduliku koondise avatuks.

Lava juures olid Hemi
ja Helga, nimelt küün-
lasühtajad. Kui küünlad
juba põlesid, siis ütlesin
mina paarisseisjatele, et paremale
poole pöörduda. Siis kuulasime muu-
sikat. Muusika lõppedes andsin käsk-
luse paremale poole ja käis marss.
Minu juurde jõudis ütlesin parem
pool ja kohunduda. Siis pöördus rüh-
mavaum küsimustega noorema selga
poole. Neid küsimusi vastates ei läinud

paljut aega ja rühmavaranum ütles:

"Andke pühalik töötus!"

Kõik võtsime liputerituseks ja noorem salk luges töötuse teksti. Kui ali loitud langetasime käed ja iga kodutütar kirjutas oma allkirja lehel. Siis läksid Lehti jallus, Luuli, ning palusid endile saajate kohad.

Siis algas vanema salga kodutütarde töötuse andmine. See ali juba tustmoodi. Meie igaüks andsime üksikult. Kõige esimesena nimetas rühmavaranum Elvi. Enne vastas küsimused ja siis andis pühaliku töötuse, ni'ult ühe põlvepää. Ka tema võttis liputerituseks, ning meil pidime ka seda sama tegema. Siis luges ta oma töötuse teksti. Püsti tõustes langetasime kõik käed. Rühmavaranum soovis talle selles töös „õnne, jõudu ja edu!"

Meie kõik kordasime need kolm sõna.
Sellest kirjeldis, mida ma ainult ühe
vauha salga kodutute töötuse andu-
stest rääkisid, andsid kõik oma töotu-
su nä-sama.

Süü tulid jälle kord paari-
se ja oli liputervituseks võtt. Musika
saatel sammusid lipuvia ja saatpa-
ruumist välja. Kui enam meie lippu ei
näinud, siis laugetasime keldid.

Ka meil kakkasime välja niin-
ma. Kõik olid paavides ja marssisime
tunnust välja.

Kui lõppes minu pidulik koondus

Stúja.

Eksamil.

Tõnevusega ootasime tun-
side lõppu, sest pidime
jü jääma eksamile. Peagi
lõppesid tunnid ja oodatud eksam
oli käes. Kõik küürisime hoolega käed
puhtaks. Siis kogunesime kõik teisi
klassi kokku. Siidid tuli ka eksami-
janna sinna klassi ja käskis käi-
gil pahema jala lahki vätta. Meil
kõigil oli suur hirm, sest kartasime,
et jalad on mustad. Siis kontrol-
liti kätt puhtust. Käed olid meil
kõigil puhtad. Sellega oli puhtuse
kontroll läbi.

Nüüd kutsuti Elvi eksa-
mit andma. Suure hir-

muga ootasime. Elvi tagasi tulekut.
Källe oli see aeg pikk, kuid peagi ilmus
Elvi ja ütles, et nüüd pean minema
minna. Oli küll hirm aga mis siina
ikka teha. Kõige enne küsiti minu
käest käskusi ja töötust. Siis küsiti
veel muudaki. Elminu järgi läks eksa-
mile Hilja. Siis läks Helmi. Tema jär-
gi läks Ilu. Meie arvasime kohe, et ega
Ilu eksamit läbi ei saa ja nii oligi.
Viimasena läks eksamile Liida. Tema
ei teadnud kahte punkti ja seega pi-
oli vastama järgmine päev. Nüüd oli
eksam lõppenud, ainult pallimäng oli
veel. Enne püüdsime palli parema käe-
ga ja siis vasakuga. Värsti lõppes ka
pallimäng ja seega oli meil eksam
õnnelatud.

6. märts

Puba nädal aega valmistasi-
me koogiteo vastu. Hilja aga
käis paber käes ja küsis ja kir-
jutas kõik üles, mida keegi
saab teha. Leida tõi 2 liitrit piima,
1 kilo jahu, vispli, puulusika, ja pea-
le selle veel oma isikuline varustus. Mi-
na viisin panni, lihe kausi, laia noa
ja isikulise varustis ka. Isikuline va-
rustis pidi olema igal kodutütrel, muu-
du ei oleks ta saanud süüa. Seal olid:
klaas, teelusikas, alustass, kahvel, nu-
ga ja praetaldrek. Igaüks tõi ikka

midagi. Ilse ja Helga töid suhk-
rutööri. Aga Helga j' tõi veel ka kee-
dist ehk moosi. Aino tõi suure, suure
valge plekk kausi. Helmi ja Hilja (ma-
rohkem ei tea) töid mune. Mune ol-
i 10 ja 20 vahel. Luule tõi võid ja
Helju ja Asta rasva. Sukkruuri tõi
ka Luule. Leida tõi Hiinatud ja
Ilse ekstrakannu. Kui kõik asjad
olid kohal, alustati lauba koogi te-
gemist.

Aga enne katsime laua.
Lehte toodud linad laotasime laua-
le. Need linad olid natuke väikesed,
siis Aino läks koju ja tõi lisaks veel
ühe linna. Aga koolitütar pidi nüüd

ise oma kaha ära katma. Kõik riistad pidid lauapeal ühes joones minema.

Nüüd hakati mune katki lööma. Iga üks pidi mune saama katki lüüa. Aga ainult suuremas kodutitred. Lüüa tuli vastu kausi serva ja siis valge ja kollane eraldada. Kollast ei tohtinud valge hulka lasta. Kui saadi sellega valmis, hakati kloppima. Seda tööd pidid kõik tegema. Valget löödi vispliga ja kollast hõõruti suhkruga. Valget löödi õues, et jääks hästi kõva. Suuremad hakekasid taigent segama. Kausi valati piima ja siis segati segamini. Mõned olid ilma tööta ja need tulid töötajatelt tööd küsima: „Anna, las ma ka teen?“ Vastati kohe: „Mä alles sain!“ „Las ma teen veel, oota natuke!“

Vähepeal tegime tule pliidi alla ja panime tee vee keema. Värsi

oligi juba taigen paras ja siis segati muna kollast hulka ning pärast veel munavalget. See pidi kooki kergitama nagu küpsetuspulber.

Hilja oli perenaine. See tegi kõigi enne proovikooki. Siis maitse sine, kas on soolast mage või soolane. Ei, paras oli! Siis hakati järjekorras kooke tegema. Niiol tigen mina ja siis Ilse, j. n. e. Kookid tulid kõik head. Ei olnud kellelgi kõrbend ega taignand.

Kui kooke oli vaagnale juba küllalt kogunenud, hakati sööma. Enne valati teekstrati klaadisse ja siis vett peale. Kõige enne astus perenaine lauda, siis kõik teised peale Liida ja Elleni. Need jäid kooke tegema. Kui lauda istusime, võtsime suuratükud praetaldreikutelt ja pootasime pahemale poole lahti. Enne meie tohtinud sööma hakata, kui perenaine hakkas. Kui ta söömist

alustan, alustasid ka kõik. Ah-ah-ah-
ah-aaaa! Mida nad söid? (Meil pol)
Meil polnud ju kooke! Hei, kokad,
tooge meile ikka kooke! Nüüd tuli
Liida kooke pakkuma. Võtsime head
kahvetaied kooke taldrukule. Helmi
võttis moosi ja pakkus Hiljale. Hilja
mulle ja mina Helmule ja Helmi an-
dis Helgale. Aga niiks siis nii moodi
pidi pakkuma? Sellepärast, et suure-
mast „nina mehest“ tuli peale hakata

kuni väikeste „nina meeteni“. Teised sel
ajal panid suhkurt tee hülka ja lii-
gutasiid magusaks. Seda tegime mee-
ka. Kui oli suhkur liigutatud ja
ära sulanud, panime lusika alus-

tassile, sest see kuulub lauakoumrite hulka. Käsa ei tohtinud laua pealt sülle panna, muudu teised arvavad, et paneme kooke tasku ja viime koju. "Helga pani juba mitu kooki salaja tasku." Tga üks suure suuga ja suure isuga. Varsti hakkasid kookid otsa lõppema. Siis me otsustasime hakata laulma. Helja ütles juba, et laulame "minu valge hahi..." Aga mina tahtsin enne laulu tee klaasist otsa juua. Aga oh häda! Teed oli natuke palju ja kõik sugu ei läinud. Aga minna sellest ei hoolinud ja tahtsin alla neelata. Suu oli pungil kõvasti täis, aga ei saanudki enam neelata. Teed läks kurku. Ma suure hädaga lasin tee suust tagasi klaasi. Aga mis nüüd. Kõik, kes seda nägid hakkasid suure häälega naerma. Peili kiisis, et mis teil on? Ma ütlesin salaja, ärge ütelge! Ise kogu aja aga naersin. Teised hakkasid juba

laulua, et keegi väiksem ehk hakkab
seda asja selgitama. Mina ei saanud
ki laulda. Ainult äga „ih-ih-ii ja
oh-oh-oo“ kohal sain natuke hülka
kõrval häält teha. Teised hakkasid
jällegi naerma sellepeale. Äga peale-
gi lõppes see laul ja kõik see naer.

Noh, nüüd tuli jälle Leida
meile pakkuuna. kooke. Nüüd hakka-
sime alles sööma, nii et „kokad“ ei jõud-
nud enam kooke teha. Olid niipe-
nased, ruttu täis, et pann või pliidi
läks natuke põlema. Ellen puhus ja
tuli kustus kohe. Tüdrukud aga
hüüdsid, et „kokad“ on laisad. Äga
siiski saime toime.

Värsti olime juba söönd. Oli
laulda tarvis koristama hakata. Kri-
bi'nal, krabi'nal olid riistad koos ja hak-
kas pesemine täies hoos. Muist hakka-
sid nõusid kuivatama ja oma asju väl-
ja valima. Igaüks sai ja tundis oma
asjad. Ainult Aino tulusikas oli ka.

olnud. Ta esiteks otsis, aga pärast
iitles et igauks vaadaku kodu järve-
le, kas on teelusikas tema käes ja siis
tooga esmaspäev ära. Nii oligi. Õlleti
"võrukael" oli kogemata oma korvi pan-
nud.

Nii moodi siis, nüüd läksid
igauks kodu ja sellega ka koogi-
koodis lõppes.

ELVÍ.

Koondis

Salgajuhth, Helmi, avas koondise liputervitusega ja laulsime: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“... jne.

Sellele järgnes järgu ka vade kirjutamine. Sellega läks ikka natuke aega. Alga siiski saime kirjutatud ja siis hakkas Hilja refererima ja kui ta lõpetas, algas Helmi. Need olid kerge poolsed asjad ja sellepärast ei vajanud nad nii palju selgitamist.

Kõhe peale selle algas seljakoti sisu üles kirjutamine ning selle järel algas laul, nimelt: „Kui

kungla rahvas kuldse aal"...jine.
Seegi oli meile juba kaunis tuttav
Laulule järgnes mäng. Seda
juhatas Eene. See mäng ei olnud
raske ega arusaamatu.

Küüd lõpetas Helmi selle koon-
dise, jällegi lipu tervitusega ja laul-
sime: „Eestimaa mu isamaa"...jine.

Eene

Seljakoti sisust.

Ärsitult ootasime
tundide lõppu,
mis lõppis peagi.
Siis ootasime veel
umbes pool tun-
di, kuni kõik tei-
sed ära läksid. Peagi olid need
lâinud, ning siis lukustasime
uksed, et keegi ei saa sisse.
Kuid võis alata rühmakoon-
dist. Koondise avas rühmajuh-
t liputamisega ja laulsime

laulu: „Eestimaa muisamaa...
Laulsime kaks esimest salmi.
Süis langetasime käed, ning
algas puhkuse kontroll. Oh, se-
da kisa ja kära, mis süis küll
oli. Kõik olid ärevil, et ei tea
mida vaadatakse. Viimaks nä-
gin et tüsed kõik puhastasid

taskurättidega hambaid. Mi-
na arvasin süis ka, et hambaid
vaadatakse ja hakkasin ka pu-
hastama suure rutuga, viimaks
sain ka omaga valmis. Puh-
kust vaatas Elvi. Kõige enne
vaatas Hilja, süis Ilse ja süis

minul j.n.e. Olid kõigil puhtad.

 iud andis rühmajuhit
sõna noorema salga
juhile, kes hakkas rää-
kima ja seletama mis tuleb ühes
võtta, kui lähme kuskile näiteks:
laagrisse. j.m. Oh, sa taevast küll,
sääls tuli nii palju võtta, et ei
seisa meesgi mitte. Ma kirjutan
süski mõne asja.

A) Rõivastusest.

- 1.) õõpesu
 - 2.) üks paar sukki või sokke.
 - 3.) villane kampsun.
 - 4.) tuhulid või kerged kingad.
- ja palju, palju muud, mis ei või
kohe enam kirjutada. Sääls on
nii palju, et ei saa kohe arugi.

nägija. Mind, Hilja pani nä-
gijaks ja Elvi ja Virve pimedaks
Oh, seda nalja küll, mis oli. Nad
ei leidnud, ega saanud mind
kätte. Pärast Elvi, võrukael' vaa-
tas salli alt ja nii siis lõppes see.
Olin juba sest mängust tüdinunud.
Siis Hilja andis sõna Elvile, kes
rääkis ajalehe tödest. Kaskis
meil päale pühi esimesel päeval
ära tuua.

Nüüd võtsime liputer-
vituseks ja laulsime: „Eestimaa
mu isamaa..... vümast salmi,
süü langetasime käed ja seega
oli koondis lõppenud, ning hak-
kasime koju minema.

LEIDA.

Ajaleht.

Äna 23. 11 38. oli meil üh-
ma koondis. Koondiseavas
ühmajuht, Hilja, sõprusringiga.

Nüüd tuli puhtusekontroll, seda
puhtust vaatas Hilja. Ta vaatas et
kas kõigil on käed puhtad ja pääd si-
ledad. Kõigil olid korras, sest enne
koondist pesid kõik käsi ja sili-
sid pääd, eks siis pidanudki korras
olema.

Selle järgi tuli teoreetiline osa.
Nüüd hakkati ajalehte selgitama, see

hulga aega. Kui sai see selitatud hakkasime salkadele nimesi otsima, kuid ei leidnud, siis pidime järgmiseks korra mõtlema.

Küüd tuli mäng. Mängu nimi oli pimesikk lusikaga, seda juhatasin mina. Seal mängu juures sai naula, see pimesikk ajas naera oma lusikaga, meil ei olnud küll lusikat, vaid oli kepp. Ka laul seda juhatas Lida. Kui said kõik lõpetas Hilja koondise sõprusringiga.

Helmy.

2.138.

lise salga löö-
 koondis oli kolma-
 päeval. Koondli-
 se avas salga-
 juht, helmi, sõna-
 lega, oleme õed,
 oleme Kõik koondis oli avatud, al-
 gas puhtuse kontroll. Oleme päris hii-
 mu seas, et ei tea mis ta vaatab, aga
 ta vaatas päris lihtsat asja ja see oli
 just nimelt „põlvede puhtus”. Meil kõi-

gil olid põlved puhtad. Nii moodus selle
töökoondise kontroll, ja veel nii toudalt,
et salgajuhul ei tarvitsenudki öelda kel-
lel olid mustad põlved.

Kui puhtuse kontroll oli läbija-
dis helmi minule sõna ja nimelt „loodu-
sekaitse“ selgitamiseks. Salgaliikmed
kirjutasid endile tähtsamad asjad üles
ja lubasid järgnukaks koondiseks selgeks
õppida. Ruttu moodus sa aeg, mil alin

Ilmsi mehed. Kõik need mehed olid
 kooliõpetajad, kes olid mehed, kes
 olid mehed, kes olid mehed, kes olid
 mehed, kes olid mehed, kes olid mehed.

See kõik see kõik see kõik see kõik
 see kõik see kõik see kõik see kõik
 see kõik see kõik see kõik see kõik
 see kõik see kõik see kõik see kõik
 see kõik see kõik see kõik see kõik

mina säääl laua taga. Ja minu asemel
 astus selle koondise lauljuht, Leida. Lau-
 lukes oli mul, „Kuldrannake“ oli tuttav
 laul ja seetõttu ei võlnud su kaua
 aega, laulsime ühe korra üle ja salga-
 juht käiskis Leida lauda minna.

Lauluk järgnes see ammu –
 oodatud ja ilus mäng. Selle män-
 gu juhatajaks oli Helmi. Ta kutsus
 meid õue, et minna pikkusejärje-
 korras ühta ja siis ütles: „Nüüd hak-
 kame rahvaste palli mängima.“

Olims kõik huvitatud võidust. Oli üks
 kord läbi mängitud, ja ega ei olnud
 kiiremaks aega mängida. Kell oli ju-
 ba palju. Läksime klassi ja Helmi lõpe-
 tas koondise.

Leida.

Kõivustest

See oli teede, kui meil oli esi-
ne Hiirooside salga töökoon-
dis.
Salga juht "Helmi" klas-
si, väike kavalipuga, mis oli
lastud alla. Aga siis kui ta

avas koondise, tõmbas ka lipu poolde vardasse. Siis tõusime püsti ja ütlesime kooris: „Oleme õed, oleme kodutütred, oleme eestlased!“

Järgnes puhtuse kontroll. Ei võinud küll aimata mis ta vaatab. Tesisime küll enne käed ja küüne alused puhtaks, ning silusime pääd, sest tihtigi oli ta nii lihtsad asja vaadanud. Kuid nüüd öeldi: „Võtke pakem, jälg lahti?“ Noh, egas seegi mul must ei võinud olla, sest homnikul kodus alles küüvisin. Jah, nii ta oligi, kõigil olid seekord jalad puhtad.

Siis hakkas Helmi rääkima rõivastest. Rääkis kuidas müts tehtud, kus märk asub ja kuidas ta pähe panna. se j.n.e. Kuidas ja mis moodi on vorm, ning Helga siis näitas meile kuidas ka larätti kokku tuleb panna. Ja lõpuks küsis Helmi meilt veel käskusi. Need olid ikka alles tükati peas. Kuid üldse olid need kõik tuttavad asjad.

Algus mäng. Selle mängu nimi

oli „pimesikk istudes“. Mängu juhataja oli jällegi Helmi. Oli kaunis huvitar mäng. Kus üks istus keskel ja ta silmad olid kinni seotud. Seal läheb keegi tema ette ja pimesikk katsub teda. Kui ära tunneb, siis saab see pimesikk ametist lahti ja asemele astub uus. Muidugi tegi see palju nalja.

Tuli minu kord. Õpetasin laulu „süda tuksub“. Lõnad olid kõigil juba enamasti teada, ainult viisi natuke õpetasin. Mõnel sai ta üsna hõlpsasti selgeks. Lasin mõnel laulda ja see läks päris hästi.

Oli aeg koondist lõpetada. Helmi langetas lipu ja ütlesime jällegi kooris: „Jääme õdedeks, jääme kodu tütardeks, jääme eestlasteks!“

= Ellen. =

Hüeroosid koos.

"Oleme ääd, oleme eestlased ole-
me kodututred!" nü algas meie tein
koondus talve-kuu 11 päeval 1938 aas-
tal. Sin-i-must-valge lippekangas
kerkis aeglaselt laualipja vardasse.
Helmi kerkis seepeale istuda ja tea-
tas, et vaatab käte puhtust. Muul
oli siida nü rõõmus et... Lumele
oli suurel vaheajal välja saanud
mis Helmi kavatses vaadata puh-
tus-kontrolli aegu. Eka ma siis nü
kirud neid nükana, kui supot-
sas ja nari kulunud. Aga käed,

Käed sain puhtaks. Greili M.P. tuli
 klassi ja imestas, et küll see Helmi
 on karmas, puhtuskand rakk juba mi-
 nutu läbi. Helmi marritas trats-
 likult muuli ja ütles, et nad tead-
 sid ära. (?) Pöörates preilele selja.
 Ta viidisti ei valetanud, sest Heiniväi
 Jenny, nagu teda hüüti, teadis
 kindlasti, mis ta vaatab, Ellen ka ja
 Luule. Pealekauba veel mina. Palju
 meid seal siis rahkema oligi. Nahe
 peal Helmi avastas ehk leiutas, et ta
 unustanud koostada kirjeldaja
 määramata. Ja määras selleks nend
 sõnade kirjutaja. Pal. P. meil rühma
 vanem, kaskis meil paremat jalga
 "lahti teha". Noh kõigil alide varba

1

Küünealuses mustas. Helmi kü-
 sis mitme suguseia „pisiarpi“ mida
 vajab ilus ja mina pidin endi
 rühma vanemad juhutama teed Ma-
 sikamäe Kaskijanna ehk teise nime-
 ga Olaias maka- ja ristitud minuga:
 suure kodutallu. Nanasõna üt-
 leb: Hea lapsel mitu nime! See on
 ikka tõi küll. Ma'ng pidi jääma
 teiseks korraks jääma, sest kippus mi-
 nema videvikuks. Et aga Hüerosid
 Nälga a. w. a. t. u. d. e. l. l. e. n. laulavad „oh
 viiril“ jäi ka laul ära. Lipp lang-
 tati ja meie värsime koju minna.

Hüeros Helga.

Talle Koondis

aurpäev peeti liüerooside
III töökoondis. Koondise
avas Salgajuhk „Helmi”
sõpruseringiga.

otastime ärarvil
mida vaatab Helmi.

Ta ütles et vaatan pea-
de puhtus. Ma tuntuin ju-
ba enne, kui ta ütles
et me pea hakkas na-

ngu pea nagu kihles. Kui pea
oli puhas. Ainult mõnel olid tin-
gud, kuid ühel olid juuksed ära
lõikatud säält kohast.

Sis rääkis Helmi ühe
ühelt kujurilt, kuid ta ei ol-
nud seda kõike selgeks õpinud.
Muu ei saanud ka seda sel-
pärast selgeks.

Ta küsis ka eestimaa maa-
kondasid ja maakonna linnasid.
Käisime iga üks näitamas neid.
Teised kes kõik näitasid ainult
üks kes ei saanud selgeks.

Nüüd luges uul Helga
jutupaunika juhtumisest. Sis
lõpetasime koondise sõprusringi-
ga.

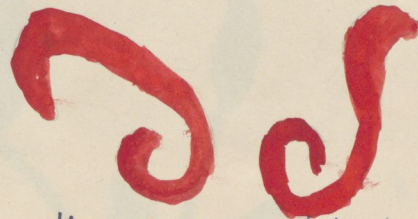
Atalele

Koondis kätte koondis. Koondise ava-
jaks oli salgajuhth Helmi. Ja käskis
meid poolkaarde koonduda ja siis ütles
sinne koondis „koolutitart võib usaldada”.
Nii algas Hiirsooside II töökoondis. Siis
vaatas salgajuhth meie pesude puhtust. Kõr-
gil oli puhtad, sest oli esmaspäev. Kui puh-
tuse kontroll oli läbi alustas alustas
salgajuhth rääkimist raalikuuntornikest
Johann Söderist, mis tal selmine kord

[Faint, mirrored text from the reverse side of the page, likely bleed-through. The text is mostly illegible but appears to be a continuation of the story.]

pooli jäi. Selmine kond rääkis mil
lal ta sündis ja millal ta suri, nü nime-
tas seda rühmaranem. Nüüd rääkis
ta sellest juba pikemalt. Varsti saime
selgeks. Suis andis Helmi sõna Helgale
muinasjutu lugemiseks, kuid me naama-
tud ei saanud, siis Helmi käskis Hel-
gal ise luuletada, tema aga tõrkus vastu.

Nüüdaks süski hakkas jutustama
rapunklist, aga see oli enam nagu koi-
kile tuttav. Suis lõpetas Helmi koondise

...
...
...
...

Lindudest

See oli laupäeval 3 XII 1938a.
Oli meil viis töökoondis.

Töökoondise avas salga-
juht, sõnadega. Oleme kodutütre, ole-

me õed ja oleme⁻¹⁴⁹⁻ eestlased. Siis vaatas
salgajult "Helmi" kätepuhtust. Kõigile
olid puhtad. Kui puhtuse kontroll oli
läbi. Andis ta luba Adeele lindude
raakisemisest, Adeel jutustas mis värvi

nad on ja mis nad söövad
suvel ning talvel. Ming kus nad
elavad talvel ja suvel. Kuldnokk
on sinilille värvi laikiv must.

a nakk on tal kollane, jalad kollakas punased. Lööke on all, kuigu alune musta ja valge laiguline. Ta elutseb põldudel kus põllumees künnab, siis saab ta säält rohkesti ussi-kesi ja putukaid. Siis rääkis ta veel mitmeist teistest lindudest. Keri Adele lõpetas lindudest rääkimise. Täna Helmi teda huvitava rehgeraadi eest. Helmi rääkis ise ka veel osa lindudest. Ning siis andis ta sõna Ellenile laulu õppetamiseks. See oli meil tuttav laul ja ka tuttav siis sellel laulul. Helmi täna Ellenid huvitava rehgeraadi eest. Ja siis lõpetas ta töökoondise

sõnadega. Oleme kodutütred, oleme
õed, oleme elstlased. Siis määras ta
mind töö koondise kirjutajaks. Ning
lõppeski siis see koondis.

Terviskoiust.

M

il oli esmaspäeval 23. I 39a. kuus
töökoondis.

Koondise avas salgaüht sõ-
nadega: „oleme õed, oleme kodutütred, ole-
me eestlased.” Selle aja sees tõmbas
lipu vardasse. Nüüd järgnes puhtu-
sekandroll ja Helmy vaatas meie kätte
puhtust. Kõigil olid käed puhtad. Nüüd
andis sõna Ellenile. Ellen rääkis haa-

radest kuidas tuleb neid puhtad
hoida ja puhastada, kui ta räägi-
tud saia hakkas Helga rääkima. Hel-
ga rääkis külmumisest ja põletusest.
See võtis kaua aega aga selle lõpe-
des järgnes mäng. Seda mängu juh-
tis Luule. Tema nimi oli meri laine-
tab. Seda meie ei mänginud kaua.
Ühe korra mängisime läbi ja siis
hakkasime nimesikke. Seda män-
gu tundsid igaks. Siis läpetas
salgajikt töökoondise. Ja ütlesime
koos „oleme“, „jääme öödeks, jääme
kadutu tardeks, jääme restlasteks“

Heini.

Noh, kuidas ta nüüd oligi? Ah, vaad-
jah! Helmi tõi äkkides lipu — kodutütar-
te oma, aga mitte suure riigi, sini- must, valge.
Pani lipu lauale ja käskis krabinal, krabinaltüd-
rukud kokku. Ega's tal neid palju olegi. Seadis
nad ritta, sest timal on see õigus, sest üks märk
on tal ju rimas. Ühtis siis: „Kodutütart võib
usaldada.“ Teised kordasid kõik seda järele,
kus hulgas olin ka mina, nü algas see koan-
dis.

Salga juht ise hakkas siis puhtust vaata-
ma. No, kui te peaksite teadma missugune
hirm valdas neid! Ta vaatas nii palju, et

mul ei jäänud kahe meelde. Ja se pärast ma ei tea. Kuid määras ta päevikusse kirjutaja, kes olin just mina. Aga miks just siis mina? Ah, soo! Vaata, kord oli juba uuesti minu kätte tulnud. Pidin hoopis tähele panema, mida tehakse ja kõneltaks, sest pidin ju kirjutama.

Helmi kõneles siis suka noelumisest, ja ka kindla noelumisest. See oli meile nii tuttav asi, sest olime ju küll kodus noelunud. Aga vaata, see Helga ei osanud. Nägin üks-vähe, kuidas ta oli kindla kokku püsserdanud. Kui teda siis õpetati, ajas see teda koheldasti naerma. Tahtis surnuks nauda, kuna tema armas sõber Luule, kes käib temaga alati ühes, pani talle viisad peale. Kui kõik olid juba jutustanud, anti sõna Helgale. See pidi rääkima supikeetmisest ja lihapiiradimisest. Sellegagi olime tuttavad. Helga aga naeris enam kui rääkis. Kuid polnud viga! Olime ju perenaist mänginud. Tätsime järele, et Helga tule omale liiga. Kuid pidi järgne lubustus, ehk mäng. Kuid sest ei tulnud midagi välja, sest kell näitas juba palju. Aeg oli minna. Helmi lõpetas koondise, nii kuidas algas.

Ellen

Söömisest, katmisest. jne.

Terekest ka! Meil oli kaheksas
töökoandus. Seda peeti kaheksateit-
kümneandal veebruarid. (õnnetu päev!).

Helmi aras koonduse. Pidime
ühtlasi koos: „Kodutütar armastab
kodu ja on ustav isamaale!“. Siis
vaatas tüdrukute punktust. Teised
ikka on alati „arevil“ ja „ootel“ aga
meil oli üks väike keigendus ehk
hallelungia: sest liule oli võlja saa-
nud mida ta vaatab. Vaatas riie-
le punktust. Meil omateada olid
ikka punkad ainult üks kakas:
paar nasa ja mõned kõrdtiple-
kid olid ehk seljas ja riides.

Helmi rääkis meile
lauakotmisest. Kuudas taldeinud-
„hennikusse“ laduda ja lusinas

otsa "pama. lõpeks lõks arinu
et "aino hakkas püripilli mängima.
aga karkjuro oli pill hoolist ära.
siule pidi magama jääma ning
mina o- "Teil on ehk juba selge".
küsis ta siis jõrgnes lugu kassidest
mis algas sõnadega: "Muh oli..."

ja lõppude - lõpuks pidin
mina praktiliselt rehtseerima ehk
treemosteerima kuidas teha, mina
rätti. Ma seda pike malt ei hakka-
gi; küllap' teil armsad lugejad ja
kallid tulevased põlvad on see ar-
isegi sege. Koondus algas täpselt
nii nagu algas.

P.S.

Ma pean vabandama kõ-
ne vigu eelmises töös. Arge uskuge
et ma ei mäista kinnast lappi-
da ja naeran ja et siule pani
mulle viitsad ümber: jän arge te
uskuge - seda loim ja selge vale.

Põhja tüdruk

Silledest

M

eil oli 4. märtsil üheksas
liiwaaride tähtpäev, mil-
les helmi avas poolekaarde
sõprus ringiga ja vaatas
taskurätide punktust.

Thm oli ka ilus.

Kaugel ning kõrgel hel-
kis päike homas tühis hülguses
ning helgitas lund nagu tee-
mani tükke, mida Luule otsis
lumest.

Koondis algas mille avas helmi ja
Helga kõnles lilledes. Ta kõnles kuidas
neid istutada ja puendrale asetamisest.

Aga õnnetuseks oli see, et oli raa-
matu kodu jätnud ja selleks oli lu-
gu nii-võrd lühike, et ei kirjeldada.
Kuid siis kaitas teda jälle preili
Pärnamägi. Ta lasi Luuled ja Elle-
nid tahvile joonistada, et kuidas
võib lilli asetada puendrale, siis rää-
kis veel preili kuidas teha aias
kaunistada. Need olid 1) leeklilled, 2)
tulbid 3) ilansindid, 3) maikellukesed.

Lõpus refereer ja Ellen hakkas
mängu õpetama, et pünesikke kul-
biga, kuid pärast nägin, et kepi-
ga. Ühel pandi silmad kinni ja
see käis sees ning koputas kellelegi
kepiiga pähe ja see pidi siis häält
tegema.

Nii lõpus mäng ja sellega
ka koondis ta lõpus nagu algas-
ki.

Adeley